

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapirkondadesse

Põhja- ja Baltimaade Leaderi rahvusvaheliste koostööprojektide konkurs

Leaderi koostööd toetatakse
Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfondi vahenditest
maelu arengu toetusteks

Väljaandja:

Maamajanduse Infokeskus

Tekstid:

Kadi Lepik, Ave Bremse, Helene Kõiv, Eha Paas, Reet Kokovkin,
Kaire Sardis, Toomas Abel, Tiiu Rüütle ja Marko Avikson

Toimetaja:

Ave Bremse

Tõlkija:

Helene Kõiv

Keeletoimetaja:

Krista Valdvee

Kujundaja:

Koidu Pilve

Trükk:

Kruuli Trükikoda AS

ISBN 978-9949-9371-5-8 (trükis)

ISBN 978-9949-9371-6-5 (pdf)

© Maamajanduse Infokeskus 2013 Jäneda

Trükis on toetatud Eesti maaelu arengukava 2007-2013
tehnilise abi vahenditest maaeluvõrgustiku tegevustele

Konkursile esitatud projektide nimekiri	4
Leaderi rahvusvaheline koostöö	6
Väärtustame Põhja- ja Baltimaade Leaderi rahvusvahelist koostööd!	7
Põhja- ja Baltimaade riiklike maaeluvõrgustike koostöö	10
PARIMA NOORTEPROJEKTI NOMINENDID	
• Minu tundrate Lapimaa	12
• „Planeet ütles mulle ...“	14
• Noortelt noortele	16
• Tuult tiibadesse, noored!	18
PARIMA TURISMIPROJEKTI NOMINENDID	
• CULTrips	20
• Maastike taastamine / TEAM	22
• Loodusturismi projekt	24
• Mustaparta saarestik ja Tornio org	26
PARIMA KULTUURIPROJEKTI NOMINENDID	
• Kogemuste vahetamine käsitöötajate vahel	28
• Keskaja festivalid	30
• Ökomuuseum - Mälestustest tulevikku	32
• Turuplatsi traditsioonid	34
PARIMA KOHALIKU ARENGU PROJEKTI NOMINENDID	
• À la region - Ülem-Tampere & Hunsrucki ja Reini jõe org	36
• Külad täis aardeid	38
• Kohalikud tooted ja toit - nende väärtustamine	40
• Piiriülesed ettevõtjad Blekinge / Warmia-Mazury	42
PARIMA KOHALIKE RESSURSSIDE JA KESKKONNA PROJEKTI NOMINENDID	
• Mesilased ja looduslik mitmekesisus	44
• Metsarada	46
• Kalatasakaalu haldamine Finjasjöni ja Bosarpasjöni järvedel. Rahvusvaheline projekt: uued meetodid kalatasakaalu hoidmiseks ja kalavarude kasutamiseks	48
• Sirguvad söögisellid	50
• Traditsiooniline purjetamine ja merepärand	52
Põhja- ja Baltimaade parimate rahvusvaheliste koostööprojektide konkursi korraldajad ja kontaktisikud	54

Konkursile esitatud projektide nimekiri

Aprillis ja mais 2013 esitati seitsmest konkurssi korraldavast riigist Leader tegevusgruppide poolt 60 taotlust. Taotluste hulgast valiti Taanis Roskildes välja viie kategooria parimad, kokku 21 projekti. Iga kategooria parima Leaderi rahvusvahelise koostööprojekti valis välja 27. augustil Helsingis kogunenud hindamiskomisjon.

Järgnevast tabelist leiate kõik konkursile esitatud projektid. Trükiise lehekülgedelt saate aga ülevaate 21 parimast Leaderi rahvusvahelisest koostööprojektist.

PROJEKTI PEALKIRI	PARTNERRIIGID	ESITAJARIIK
NOORTE KATEGORIAASSE ESITATUD PROJEKTID		
Tegutsemine ja koostegutsemine	Soome, Leedu	Leedu
Imeline maapiirkond	Soome, Leedu	Soome
Bändide laager	Soome, Rootsi	Soome
Ristikheina võim! 4H seob inimesi	Soome, Eesti	Soome
FENIX	Soome, Rootsi, Eesti	Soome
Soome-Eesti-Venemaa noortelaagrid	Eesti, Soome, Venemaa	Eesti
Anname noortele võimaluse säilitada piirkondlikke traditsioone	Poola, Leedu	Poola
IdeeLaager	Soome, Rootsi	Soome
Rahvusvaheline noorteprojekt - õpime tegutsedes	Soome, Poola, Venemaa	Soome
Leader ühendab	Poola, Leedu	Leedu
Minu tundrate Lapimaa	Itaalia, Soome, Prantsusmaa	Soome
Meie maailma tund	Soome, Prantsusmaa	Soome
„Planeet ütles mulle...“	Soome, Luksemburg, Eesti, Prantsusmaa	Soome
Maanoored - aktiivsed, loomingulised ja humaansed	Soome, Hispaania	Soome
Folkmuusika suvekool 2010	Soome, Rootsi	Soome
Külad liikumises	Soome, Eesti	Soome
Tuult tiibadesse, noored!	Soome, Austria	Soome
Noortelt noortele	Leedu, Läti, Eesti	Leedu
TURISMI KATEGORIAASSE ESITATUD PROJEKTID		
CULTrips	Luksemburg, Austria, Soome, Itaalia, Eesti	Eesti
Cultrural - rahvusvaheline turismialane kultuuriprojekt	Soome, Leedu	Soome
Kohaliku identiteeditoote arendamine maaturismis, kasutades uudset turustamismeetodit	Leedu, Läti	Leedu
Rahvusvahelised teemarajad	Soome, Eesti	Soome
Põhjamaa kunsti- ja kultuurisuvi	Rootsi, Soome, Saksamaa	Soome
Mustaparta saarestik ja Tornio org	Soome, Rootsi	Soome
Loodusturismi projekt	Soome, Ungari, Šotimaa, Inglismaa, Prantsusmaa, Portugal, Cape Verde	Soome
Maastike taastamine / TEAM	Poola, Belgia	Poola

KULTUURI KATEGORIASSSE ESITATUD PROJEKTID

Maapiirkondade kultuuride ühendamine - Soome-Prantsusmaa sõprusühete loomine	Prantsusmaa, Soome	Soome
Koostöö kultuuripärandi haldamisel ja tutvustamisel	Tšehhi, Eesti	Eesti
Ökomuseum - Mälestustest tulevikku	Itaalia, Soome	Soome
Euroopa suulised laulutraditsioonid	Soome, Prantsusmaa, Eesti, Inglismaa	Soome
Soome saun - õpime tegutsedes	Soome, Ungari	Soome
Kogemuste vahetamine käsitöötajate vahel	Soome, Eesti, Läti	Eesti
Elu kahes maailmas	Soome, Rootsi	Soome
Keskaja festivalid	Eesti, Soome, Läti, Prantsusmaa, Portugal	Eesti
Vanaaja käsitöö tänapäeval	Leedu, Läti	Läti
Poola ja Rootsi kohalike toodete tee	Poola, Rootsi	Poola
Noortebändide loomine	Soome, Šotimaa, Itaalia	Soome
Käsitöölased kontaktid ja kohtumised	Soome, Rootsi	Soome
Puidu erinevad võimalused - rahvatraditsioonid ja kaasaegne loovus. Pealkiri Eestis "Puidulõhnad Valgamaal"	Soome, Eesti, Leedu, Poola, Itaalia	Soome
Traditsiooniliste käsitööskuste arendamise projekt	Soome, Iirimaa	Soome
Turuplatsi traditsioonid	Soome, Itaalia	Soome
Üheskoos kootud	Soome, Austria	Soome

KOHALIKU PIIRKONNA ARENGU KATEGORIASSSE ESITATUD PROJEKTID

À la regioon - Ülem-Tampere ja Hunsruck ja Reini jõe org	Saksamaa, Soome	Soome
Piiriülesed ettevõtjad Blekinge / Warmia-Mazury	Rootsi, Poola	Rootsi
Metsandusala projekt - võrgustik hõredalt metsadega kaetud Euroopa aladele	Soome, Rootsi, Luksemburg, Prantsusmaa	Soome
Innovaatiline küla	Soome, Eesti, Inglismaa	Soome
Kohalikud tooted ja toit - nende väärtustamine	Eesti, Soome	Eesti
Rahvusvaheline kohaliku toidu projekt	Soome, Inglismaa, Rootsi	Soome
Külad täis aardeid	Soome, Leedu, Tšehhi	Soome
Piirideta külad	Tšehhi, Soome	Soome

KOHALIKE RESSURSSIDE JA KESKKONNA KATEGORIASSSE ESITATUD PROJEKTID

Mesilased ja looduslik mitmekesisus	Prantsusmaa, Slovakkia, Saksamaa, Belgia, Soome, Inglismaa-Wales, Taani	Soome
Ökoma Leader	Soome, Eesti	Eesti
Metsarada	Soome, Luksemburg, Rootsi, Prantsusmaa	Soome
Sirguvad söögisellid	Prantsusmaa, Inglismaa, Eesti	Eesti
Kohalik toit kohalikuks arenguks	Soome, Austria, Küpros, Iirimaa, Rootsi	Soome
Kalatasakaalu haldamine Finjasjöni ja Bosarpsjöni järvedel. Rahvusvaheline projekt: uued meetodid kalatasakaalu hoidmiseks ja kalavarude kasutamiseks	Soome, Rootsi	Soome
RUCOP - maapiirkonna jätkusuutlikkuse toetamine läbi koostöö	Šotimaa, Rootsi	Rootsi
Traditsiooniline purjetamine ja merepärand	Soome, Eesti, Taani	Eesti
Rahvusvaheline jahindus	Rootsi, Eesti	Rootsi
Kohalike ressursside kasutamine energia ja ehitusmaterjalide tootmiseks	Soome, Eesti, Saksamaa	Soome

Leaderi rahvusvaheline koostöö

Leaderi koostööd toetavad kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide maaelu arengukavad kasutades Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi. Koostööprojektide eesmärgiks on tugevdada maaelu edendajate vahelisi kontakte üle Euroopa.

Koostöö aitab arendada maapiirkondi ja innustada kohalikke tegevusgrupe teiste tegevusgruppide ja sarnastel põhimõtetel loodud maaeluarengu partnerlustel koostööd tegema. Perioodi 2007-2013 Leader-teljes eristatakse kahte tüüpi koostööd: piirkondlik, mille alla kuuluvad siseriiklikud koostööprojektid, ning rahvusvaheline, mille alla kuuluvad projektid, mida viivad ellu eri riikide maapiirkonnad. Sarnast koostööd on võimalik teha ka peagi Euroopa Liiduga liituvate riikide või kolmandate riikidega.

Rahvusvaheline koostöö aitab kohalikel tegevusgruppidel tõhustada oma tegevusi, tekitada lisaväärtusi ning leida uusi väljavaateid ja

ideid. Koostöö ei seisne aga ainult kogemuste vahetamises, vaid konkreetse ühise projekt tekkimises. Mõlemat tüüpi koostööd on muutunud eri Euroopa maapiirkondades üha populaarsemaks ning eelnev kogemus on näidanud, et tegemist on sobiva võimalusega maapiirkondade elavdamiseks.

Praeusel perioodil, 2007-2013 on Leaderi toetuste abil tehtud ca 360 rahvusvahelist koostööprojekti. Umbes 180 on neist koostööprojektid, mille vähemalt üks partner on mõne Põhja- või Baltimaade kohalik tegevusgrupp!

Väärtustame Põhja- ja Baltimaade Leaderi rahvusvahelist koostööd!

2013. aastal käivitasid seitse riiklikku maaeluvõrgustiku üksust - Taani, Eesti, Soome, Läti, Leedu, Poola ja Rootsi - Põhja- ja Baltimaade Leaderi rahvusvaheliste koostööprojektide konkursi.

Konkursi eesmärgid:

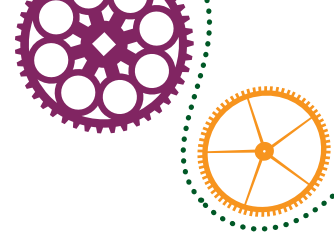
- rõhutada rahvusvahelise koostöö olulisust Põhja- ja Baltimaade maaelu arengu kontekstis;
- levitada ja edendada olemasolevaid Leaderi rahvusvahelise koostöö edulugusid, millesse on kaasatud ka Põhja-ja Baltimaad;
- tõsta avalikkuse teadlikkust huvitavatest teemadest, mida oleks tulevikus võimalik arendada rahvusvahelisteks koostööprojektideks mõne Põhja- või Baltimaaga;
- tunnustada kohalikke tegevusgruppe, kes teevad Põhja- ja Baltimaades aktiivset rahvusvahelist koostööd, ning inspireerida neid ja teisi kohalikke tegevusgruppe jätkama koostööga ka programmiperioodil 2014-2020;
- tuua esile Leaderi roll Euroopa Liidu Läänemere strateegia rakendamisel.

Leaderi rahvusvaheliste koostööprojektide konkursi tingimused:

- vähemalt üks esitatud koostööprojekti partner peab olema Põhja- või Baltimaade kohalikust tegevusgrupist;
- esitatud koostööprojekt peab olema kantud Euroopa Komisjoni Leaderi rahvusvaheliste koostööprojektide andmebaasi;
- koostööprojekte saavad konkursile esitada kohalikud tegevusgrupid, maaeluvõrgustiku üksused ja teised asutused.

Fotod
 Vasakul: Folkmuusika suvekool Järvsöl. Foto: Synnöve Svanström.
 Paremal: Noortebändide projekti osalised Huntlys. Foto: Gerge Gunn.

Konkursi kategooriad:

Konkursile sai Leaderi rahvusvahelisi koostööprojekte esitada viies kategoorias:

- **NOORED** - Leaderi rahvusvahelised koostööprojektid, mille keskmeks on noortele suunatud tegevused maapiirkonnas; noortevahetused, laagrid, festivalid või teised temaatilised üritused; tegevused, mis arendavad ettevõtlust ja kaasavad noori maakogukonda.
- **TURISM** - Leaderi rahvusvahelised koostööprojektid, mis arendavad maapiirkonna turismi; edendavad turismi ühise kaubamärgi, identiteedi või piirkonna keskse idee loomisega; edendavad piirkonna turismi festivalide või temaatiliste ürituste korraldamisega.
- **KULTUUR** - Leaderi rahvusvahelised koostööprojektid, mis toetavad kunsti, käsitööd, rahvakunsti, teatri, muusika ja tantsu valdkondade arendamist või pärandi kaitsmist; festivalide, näituste või teiste kultuuriürituste korraldamist; kultuuriteemaliste uuringute või trükiste väljaandmist; kultuurialase ettevõtluse arendamist.
- **KOHALIKU PIIRKONNA ARENG** - Leaderi rahvusvahelised koostööprojektid, mille tulemusena on arenenud kohalik piirkond või külakogukond; leitud on uusi lahendusi teenuste kättesaadavuses ja taristus; kohaliku ettevõtluse toetamine või mitmesustamine ja innovatsioon.
- **KOHALIKUD RESSURSID JA KESKKOND** - Leaderi rahvusvahelised koostööprojektid, mis arendavad kohalike ressursside kasutamist, kohalikku toitu ja lühikesi tarneahelaid; kohalike toormaterjalide kasutamist; keskkonnakaitset; tegevusi keskkonnakaitse all olevatel aladel, nt mahepõllumajandus; ökoloogilist ettevõtlust; taastuvate või alternatiivsete energiaallikate kasutamist.

Esitatud Leaderi rahvusvahelisi koostööprojekte hinnati järgmiste kriteeriumide põhjal:

- **Kasu osalejate arengule** - Millist kasu on Leaderi rahvusvahelisest koostööprojektist saanud selles osalenud piirkonnad, organisatsioonid ja sihtgrupp? Arvesse tuli võtta nii projektiaegset, kui ka -järgset kasu.
- **Rahvusvaheline koostöö ja partnerlus** - Kuidas olid Leaderi rahvusvahelise koostööprojekti partnerid projekti kaasatud? Mis kasu saadi rahvusvahelisest koostööprojektist? Kas projekti kaasati ka teisi huvirühmi - nii projektieelselt kui ka -järgselt?
- **Innovatsioon** - Mis oli Leaderi rahvusvahelises koostööprojektis innovaatiline või uudne element? Nt uus tegevus, lahendus, tulemus või meetod.
- **Mõju piirkonna arengule** - Milline oli positiivne mõju osalevatele piirkondadele?
- **Lisaväärtus: ülekantavus ja jätkusuutlikkus** - Milline on Leaderi rahvusvahelise koostööprojekti lisaväärtus? Kas projekti metodoloogiat või tulemusi saaks ka teistele projektidele/valdkondadele üle kanda? Kas projekti tegevustega jätkatakse ka pärast selle lõppemist?

Fotod

Vasakpoolne lehekülj:

Projekt „Tegutsemine ja koostegutsemine“ (Action and Interaction). Mahetalu külastus Leedus.

Fotod: Andrius Rudokas.

Projekt „Anname noortele võimaluse piirkondlike traditsioonide säilitada“ (Giving Young People the Chance to Preserve Regional Traditions) Leedus Smalininkais. Noorteprojekti „FENIX“ filmistaar-lehm.

Foto: Taina Simola.

Ülevalt alla:

Soome sauna ehitus Ungaris. Foto: Rieska-Leader.

Findhorni asumi külastus Sotimaal. Foto: Kim Scharafinski.

Okste punumine Iirimaa Ballinahownis. Foto: Minna Kuronen.

Põhja- ja Baltimaade riiklike maaeluvõrgustike koostöö

Käesoleval programmiperioodil, 2007-2013 rajati kõikidesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse riiklikud maaeluvõrgustikud. Nende eelkäijateks olid igas liikmesriigis Leaderi programmi toetuseks tegutsenud Leaderi infokeskused, mille edukas tegevus näitas, et tugistruktuuri vajavad ka teised maaelu valdkonnad.

Võrgustike tegevuse eesmärgiks on anda lisandväärtust maaelu arengukava rakendamiseks, sh meetmetest kasusaajate ja teiste maaelu arengust huvitatud osapoolte kaasamiseks programmi elluviimisel.

Võrgustiku peamiseks ülesandeks on soodustada teadmiste ja kogemuste vahetust nii siseriiklikul kui Euroopa tasandil ning olla toeks maaelu arengu poliitika rakendamise ja hindamise koordineerimisel. Olulisteks ülesanneteks on ka informatsiooni kogumine ja vahendamine, ürituste korraldamine ning parimate praktikate kogumine ja levitamine.

Naabrid käivad ikka üksteisega tihedamalt läbi, nii olid ka Euroopa Liidu värskemad liikmesriigid Eesti, Läti ja Leedu käinud mitmes valdkonnas Soomes, Rootsis ja Taanis kogemusi korjamas. Seega

tekkis maaeluvõrgustike asutamisel mõte, et naabervõrgustikel on põhjust samuti tihedamalt suhelda ning esimesed kohtumised said teoks 2008. aastal. Alguses tutvuti üksteise maaeluvõrgustike struktuuride, maaelu arengukavade rakendumise ning Leader-meetme sarnasuste ja erinevustega, sest kuigi enamus arengusuundasid on sarnased, on liikmesriigiti ka mitmeid erinevusi. Alati on fookuses olnud ka Leaderi kohalike tegevusgruppide tekkimised ja arengud. Samuti arutati uusi teemasid, nagu maaeluvõrgustike roll 1. ja 2. telje sihtgrupi kaasamisel või Leaderi rahvusvahelise koostöö võimalused uutele liikmesriikidele. Kohtumistel said alguse mitmed vastastikused õppereisid, üksteist kutsuti osalema üritustele, vahetati ideid ning otsiti välisloktoreid või partnereid eri huvigruppidele. Eesti ja Soome on korraldanud ühiseid õppereise, Eesti ja Läti ühised suvapäevad. Oluline on olnud Läänemere strateegia ja selle prioriteetide elluviimine ning mitmed teised maaelu arengu teemad. Mitmetele kogunemistele on kaasatud ka kalanduse võrgustike. Igal kohtumisel on vastuvõttev riik korraldanud ka oma piirkonda tutvustava õppereisi maaelu arengukava toetusega projektidele.

Fotod
Vasakul: Roskilde, Taani, juuni 2013.
Paremal: Tallinn, Eesti, september 2011.

Põhja- ja Baltimaade maaeluvõrgustike koosolekud

- **Seinäjäki, Soome, 19.-20. veebruar 2008.**
Osalejad: Eesti, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Jäneda, Eesti, 24.-26. september 2008.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Åhus, Rootsi, 12.-14. mai 2009.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Billund, Taani, 3.-5. november 2009.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Apšuciems, Läti, 28.-30. aprill 2010.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Haikko, Soome, 23.-25. mai 2011.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Tallinn, Eesti, 13.-14. september 2011.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud. Üritusele kaasati ka kalandusvõrgustikud
- **Vilnius, Leedu, 13.-14. märts 2012.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud. Üritusele kaasati ka kalandusvõrgustikud
- **Brålanda, Rootsi, 3.-4. oktoober 2012.**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Roskilde, Taani, 5.-6. juuni 2013**
Osalejad: Eesti, Leedu, Läti, Rootsi, Soome ja Taani maaeluvõrgustikud
- **Jurmala, Läti, 24. oktoober 2013**
Osalejad: Eesti, Läti, Poola, Rootsi ja Soome maaeluvõrgustikud

JUHTPARTNER - Sulcis Iglesiente Capoterra e Campidano di Cagliari (Itaalia)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Campidano (Itaalia), Kyläkulttuuria tuntureitten maassa (Soome), Sarcidano Barbagia di Seulo (Itaalia), Marmilla (Itaalia), Pays de Puisaye Forterre (Prantsusmaa)

TEGEVUSKOHAD - Sardiinia (Itaalia), Lapimaa (Soome), Burgundia (Prantsusmaa)

AJAVAHEMIK - juuni 2012 - oktoober 2014

EELARVE (eurodes) - 150 000

KONTAKT - Sofia Nikka, Kolari omavalitsuse projektijuht

sofia.nikka@kolari.fi
www.minuntunturilappi.com

PEAMISED
TEGEVUSED:
kirjutamisvõistluse ja
noortelaagrite
korraldamine,
lühifilmide
tegemine

Fotod
Vasakul: Laager Lapimaal - kalapüük jääll. Foto: Laura Vilander.
Keskul: Laager Lapimaal, Kõngäs. Foto: Marjut Tiensuu.
Paremal: Laager Lapimaal. Reis kalapüügi toimumiskohta. Foto: Sofia Nikka.

Minu tundrate Lapimaa

My Fell Lapland

„Minu tundrate Lapimaa“ on rahvusvaheline noorteprojekt, mis tõi kokku noored Soomest, Prantsusmaalt ja Itaaliast. Projekti sihtrühm on 11-14 aastased Lapimaal elavad noored neljast piirkonnast oma-avalitsusest - Kolari, Muonio, Enontekiö ja Kittilä. Tegemist on piirkonna esimese rahvusvahelise koostööprojektiga. Projekt on saanud juba head tagasisidet ja on suur huvi ka jätkuprojektide vastu.

Projekti üheks peamiseks tegevuseks oli lühifilmide tegemine ja sellele eelnenud jutuvõistlus. Esimeseks ühistegevuseks oli kirjutamisvõistluse korraldamine 2012. aasta sügis-talvel. Kolm parimat konkursile esitatud lugu tõlgiti inglise keelde ja avaldati raamatus „Minu maailm, lood minu sünnimaalt“ („My World, Stories From the Land of My Birth“). Raamat ja filmid annetakse kohalikele koolidele ja raamatukogudele.

Projekti kaudsemaks eesmärgiks oli tõsta noorte enesehinnangut ja kultuurilist teadlikkust, muuta neid iseseisvamaks ja nende mõtlemist rahvusvahelisemaks. Projekti positiivseks järelmõjukuks oli Lapimaa noorte huvi ja soovi suurenemine pärast õpinguid koju tagasi kolida. Partnerite ühistegevuseks oli kolmepäevane rahvusvaheline noortelaager, mis leidis aset 2013. aasta aprilli lõpus. Laagris osalesid konkursi parimad noored Soomest (12), Itaaliast (95) ja

Prantsusmaalt (5). Laagri ülesandeks oli raamatusse trükitud lugude ettekandmine eri viisidel ning Lapimaa kultuuri ja elu tutvustamine. Ühine noortelaager Lapimaal kujunes projekti kõige põnevamateks ettevõtmisteks, kus saadi palju uusi sõpru. Koos külalistega õppisid ka Soome noored tundma kohalikku kogukonda ning rahvusvaheline koostöö aitas parandada ka keeleoskust.

Järgmine taoline laager toimub 2013. aastal Prantsusmaal, kus toimub lühifilmide esmaesitlus. Projekti viimane laager toimub 2014. aasta aprillis Itaalias Sardiinias. Noored osalevad ka lühifilmide valmistamise teemalistes praktilistes töötubades, kus planeeritakse lühifilmi „Lapimaa maailmas“ („Lappilainen maailmalla“) valmimist.

Oluline on märkida, et projektist võtsid osa peaaegu kõik tundrate Lapimaa piirkonna koolid, kes nüüd suhtlevad ka omavahel palju rohkem. Projekti raames on tekkinud Soome, Itaalia ja Prantsusmaa tegevusgruppide vahel palju uusi sidemeid ja partnerlusi. Oodatakse, et projekti tulemusena tekib ka mõni uus rahvusvaheline koostöö jätkuprojekt mõnes teises, näiteks geo-turismi valdkonnas.

JUHTPARTNER - Redange-Wiltz (Luksemburg)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Miselerland (Luksemburg), Pays de Broc Éliande (Prantsusmaa), Saarte Koostöökogu (Eesti), Joensuu Seudun LEADER-yhdistus (Soome)

TEGEVUSKOHAD - Redange (Luksemburg), Grevenmacher (Luksemburg), Becherel (Prantsusmaa), Kuessaare (Eesti), Joensuu (Soome)

AJAVAHEMIK - 2011 - juuli 2013

EELARVE (eurodes) - 418 094

KONTAKT - Taina Parkkulainen, Kontiolahti 4H ühingu projektijuht

taina.parkkulainen@4h.fi

PEAMISED
TEGEVUSED:
noorte
keskkonnanädalate
ja -laagrite
korraldamine

Fotod
Vasakul: Laagris valminud veeteemalised plakatid Luksemburgi pargis.
Keskkel: Luksemburgi laagris osalejad. Foto: Franka Vakkum.
Paremal: Tuulepäev. Foto: Jane Treima.

"Planeet ütles mulle..."

"The Planet Said to Me..."

„Planeet ütles mulle“ on Luksemburgi, Eesti ja Soome kolmeaastane rahvusvaheline noorteprojekt. Projekti eesmärgiks on noorte keskkonna-alaste teadmiste suurendamine ja keskkonnateemade olulisusest teavitamine, kasvatamaks keskkonda hoidvaid ning väärtustavaid kodanikke.

Projekti peamiseks tegevuseks oli igal aastal erinevate keskkonna-teemanädalate korraldamine: 2011 - vete kaitse ja säästmine, 2012 - ümbertöötlemine ja ressursside säästmine ning 2013 - alternatiivsed energiad ja energia säästmine. Projektis osalesid 15-18 aastased noored ning viidi läbi samasisuliste tegevustena paralleelselt kõikides riikides. Igal aastal kohtusid partnerid 10-liikmeliste rühmadega (kaheksa noort ja kaks täiskasvanut) ühel osaleval maal suvelaagris ning andsid üksteisele ülevaate projektis aasta jooksul toimunud tegevustest oma riigis.

Projekti käigus koostasid noored ülevaate oma kodukohas aktuaalsetest keskkonnateemadest. Kokkuvõtteid tutvustati eri riikide noorte töögruppide kokkusaamistel, kus arutleti erinevatel keskkonda puudutataval teemadel. Lisaks keskkonnateemadele pakkus projekt noortele võimalust laiendada silmaringi, saada kogemus rahvusvahelisest suhtlusest ja õppida eneseväljendust.

Igal projektiaastal leidsid aset ka teemanädalad. 2011. aastal toimus vee- ja vee säästmise teemaline nädal Luksemburgis. Teine, taaskasutuse teemanädal leidis aset Prantsusmaal.

Kolmas teemanädal, rõhuga taastuvatele energiaallikatele toimus 2013. aasta suvel Eestis. Viidi läbi fotoretked ja -konkurss teemal „Vete kaitse ja säästmine“, samal teemal korraldati ka loenguid ja vestlusringe. Saaremaa noorte osalusel valmis E-fotoraamat „Saaremaa noorte märkamised läbi fotokaamera“, kus kajastuvad kõik kolm põhi teemat. Raamatusse koondatud keskkonda ja projekti-tegevust kajastavate fotode autorid on noored ise ning iga foto juurde on kirjutatud lugu pildil kujutatavast probleemist.

EESTI MAAELU- VÖRGUSTIKU ERIPREEMIA

JUHTPARTNER - Ukmergēs rajono vietos veiklos grupė (Leedu)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Põlvamaa Partnerluskogu (Eesti), Cēsu rajona lauku partnerība (Läti)

TEGEVUSKOHAD - Põlvamaal Valgemetsa (Eesti), Cesise rajoon Rakši (Läti), Ukmerge rajoon Vepriai (Leedu)

AJAVAHEMIK - september - detsember 2012

EELARVE (eurodes) - 73 973

KONTAKT - Tiiu Rüütle, tegevjuht
Põlvamaa Partnerluskogu

partnerluskogu@polvamaa.ee

Photos

Vasakul: Lustimine Leedus. Foto: Rūta Miciūte.
Keskul: Lauluharjutus Leedus. Foto: Rūta Miciūte.

Paremal: Laagris osalejad esitavad laulu „Ärgake, Baltimaad“ Ukmerge linnaväljakul. Foto: Marko Avikson.

Noortelt noortele

Youth For Youth

Koostööprojekti idee sai alguse sellest, et noorte lahkumine pärast õpinguid ja kutse omandamist linnadesse elama on tugev trend kõigis Balti riikides. Eesmärgiks võeti tutvustada linna õppima läinud noortele maal tegutsevate ettevõtete edulugusid, korraldada õpitubasid, tutvustada Leaderi programmi ning julgustada noori pärast õpinguid maapiirkonda tagasi tulema. Igast osalevast Balti riigist oli kaasatud ca 20 noort vanuses 18-30 ehk kokku ligi 60 noort, kes said koos sisustada nädalapikkuse laagri programmi, et tutvustada oma piirkonda atraktiivse elukeskkonnana.

Esimene kokkusaamine toimus 2012. aasta novembris Lätis Cesises, kus noored osalesid erinevates loovust arendavates töötubades, arutasid arendusprojektide ideid, läbisid motivatsiooni- ja enese tugevuste hindamise koolituse, osalesid fotojahil ja külastasid piirkonna vaatamisväärsusi. Teine laager, mille läbivaks teemaks oli meeskonnatöö ning eneseväljenduse arendamine, leidis aset 2013. aasta maikuu Leedus Ukmerge piirkonnas. Noored läbisid seiklusmatka, sõitsid jõel kajakkidega, harjutasid koos laulu “Ärgake, Baltimaad” ning tantsuseadeid. Kolmas laager toimus Põlvamaal

PEAMISED
TEGEVUSED:
kolm arendavat
noortelaagrit ja
kokkuvõttev
konverents

Valgemetsas ja selle peateemadeks said ettevõtlus, innovatsioon, kultuur ja traditsioonid ning vabatahtlik töö. Kolmes Balti riigis toimunud laagrite jäädvustusena valmis mitu lühifilmi, mis aitasid ka edaspidi piirkonda tutvustada ja noorte tähelepanu köita.

Koostööprojekti “Noortelt noortele” kogus positiivset tagasisidet nii osalejatelt kui kaasatud partneritelt. Tekkisid uued kontaktid aktiivsete noorte vahel nii piirkondades kui ka naaberriikides. Tänu laagrites kogetule oskavad noored paremini hinnata erinevaid võimalusi maapiirkonnas tegutsemiseks ning on rohkem motiveeritud ka ise soovitud arengutesse panustama. Väheolulised pole ka noorte vahel tekkinud sidemed.

KATEGORIA VÖITJA

JUHTPARTNER - Aktiivinen Pohjois-Satakunta (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Linz Land (Austria)

TEGEVUSKOHAD - Ikaalinen (Soome), St. Marien (Austria)

AJAVAHEMIK - jaanuar - detsember 2012

EELARVE (eurodes) - 101 000

KONTAKT - Minna Nissilä, INO Ikaalisten nuoriso orkesteri projektijuht

minna.nissila@gmail.com
www.ino.fi

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
orkestrimuusika
koolituste, orkestrite
vahetus-reiside,
töögruppide ja
kontsertide
korraldamine

Fotod
Vasakul: „Guards Bandi“ eestvedaja Raine Ampuja, läbi viimas Jean Sibeliusi loomingut ja Soome orkestrimarsi tavade töötuba.
Keskul: Vesa Keso ja õpperetsi grupp traditsioonilises Soome kirikupaadis.
Paremal: INO ja JSTM-i kombineeritud löökriistade ansambli kontsert Soome rahvusliku kõrgliiga pesapalli mängu vaheajal.
Mängust ja kontserdist tehti televisiooni-otseülekanne.
Fotod: Gerald Hollaus.

Tuult tiibadesse, noored!

Wind For Youth - WFY

„Tuult tiibadesse, noored!“ oli laiaulatuslik koostööprojekt, milles osalesid kohalikud tegevusgruppid Soomest - Aktiivinen Pohjois-Satakunta piirkonnast ühendus INO - ja Austriast - Linz Landsi piirkonnast orkester Jung St Marien. Projekti eesmärk oli pakkuda noortele rahvusvahelist haridust, suurendada nende teadmisi Euroopa muusikast, edendada orkestrite ja kultuurilooliste teadmiste vahetust ning kultuuriturismi just muusika valdkonnas. Projekti üheks peamiseks eesmärgiks oli hoida noori koos ja säilitada orkestrite tegevus, sest kahjuks näitavad tänapäeva tendentsid, et noored kolivad maapiirkonnast ära ja väikeste kohtade muusikakollektiivide tegevus hääbub.

Projekti sihtgrupiks olid muusika- ja orkestris mängimise huvilised noored ja nende perekonnad. Kasu ilmnis just rahvusvahelisel tasandil, andes noortele võimaluse jätkata muusika tegemist ja ansambli esinemist. Projekti käigus üksteise perede juures elamine aitas veelgi kaasa tihedate sõprussidemete loomisele. Palju kasutati ka Facebooki ja muud sotsiaalmeediat ning osalejate vahel tek-

kisid pikaajalised kontaktid. Ettevõtmist kajastati ka Soome televisioonis ja Sata Häme Soi-festivalil, mis on Skandinaavia suurim akordionimuusika festival.

Projekti tulemusena alustati ka täiskasvanute orkestri loomise- ja mõned Austria noored otsustasid minna õppima muusikat lokaalse piirkonda. Laienes ka kultuuriliste tegevuste pakkumine mõlemas piirkonnas - töögruppide raames korraldati mitmeid kontserte. Projekti tegevused aitasid kaasa pikaajaliste koostöösidemete tekkimisele ning 2013. aastal toimus Austrias ka esimene kontsert, kus mängiti ainult soome muusikat.

JUHTPARTNER - Redange-Wiltz (Luksemburg)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Urfahr-West (Austria), Oststeirisches Kernland (Austria), Raplamaa Partnerlus-kogu, (Eesti), Joensuu Seudun LEADER-yhdistus (Soome), Central Karelian Jetina (Soome), Valle Umbra e Sibillini (Itaalia)

TEGEVUSKOHAD - Eschdorf (Luksemburg), Puchenau (Austria), Kaindorf (Austria), Raplamaa (Eesti), Joensuu-Kitee (Soome), Foligno (Itaalia)

AJAVAHEMIK - september 2010 - september 2013

EELARVE (eurodes) - 718 607

KONTAKT - Esko Lehto, projektijuht
Central Karelian Jetina & Joensuu Region

esko.lehto@joensuu-leader.net
www.cultrips.org

Fotod

Vasakul: Karjala piruka töötuba Varpasalo külamajas Soomes.

Keskel: Pilootretke grupp Pyhäjärvi järvel. Suitša, Kesälahti, Soome. Fotod: Tanja Airaksinen.

Paremal: "CULTripsi" pilootretk Raplamaale. Naela sepiastamine Puraviku sepikojas. Foto: Reinhard Nimmervoll.

CULTrips

CULTrips - Creating a New Concept For Socio-Cultural Village Trips in Europe

Projekti ideeks oli luua lisaks põhivoolu turismile sotsiaal-kultuurilise maaturismi kontseptsioon. Soov on massiturismi kõrvale arendada jätkusuutlikku ja säästvat turismi, mis keskendub sotsiaal-kultuurilisele keskkonnale, kohalikule kogukonnale ja loovusele.

CULTripsi tegevused on piirkonnakesksed ja annavad aega süveneda piirkonna väärtustesse kohaliku kultuuri kontekstis ja läbi tegevuste. Projekti käigus tehti kuus pilootretke koostööpartnerite piirkondadesse, kusjuures ükski osalev piirkond ei ole väga suur turismimagnet tavaturismi mõistes.

Ühiselt koostatakse ka sotsiaal-kultuurilise turismi käsiraamat, koollitatakse vastava suunitlusega giide, korraldatakse ekspertide loenguid kohalikust kultuurist ja luuakse veebileht. Paljuski toimuvad tegevused põhimõttel „õppida tegutsedes“. Selle tarvis korraldati ka igasse piirkonda õppe- ehk testretked, mille käigus oli võimalus õppida oma piirkonda näitama külaliste tagasisidet kuulates. Selline tagasiside on alati väga väärtuslik ja paneb vaatama pakutavatele teenustele ja kohtadele teise, turisti nurga alt.

PEAMISED
TEGEVUSED:
sotsiaal-kultuurilise
turismi kontseptsiooni
arendamine,
pilootretked,
kursused

Õppereiside teemad olid erinevad: maastik ja energia Luksemburgis, arhitektuur ja kulinaaria Ülem-Austrias, rahvamuusika (kannel) ja rahvustoidud (Karjala pirukad) Soomes, trühhvikogumine Itaalias ja käsitöö Eestis.

Projekti tulemusena sai koolituse 35 giidi, kellel on nüüd ka rahvusvaheline kogemus, kuidas teistes riikides sotsiaal-kultuurilist turismi edendatakse. Kõik piirkonnad mõnsid, et enesehinnang oma piirkonna väärtuste suhtes paranes. Eestist osalesid projektis aktiivselt Sillaotsa talumuuseum ja Toosikannu puhkekeskus Raplamaa Partnerluskoogu piirkonnast.

JUHTPARTNER - Leader Tielt - Plateau (Belgia)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Bialskopodlaska (Poola),
Leader Westhoek (Belgia)

TEGEVUSKOHAD - Tielt ja Westhoek, Lääne-Flandria
(Belgia), Lubelskie piirkond, Bialskie regioon (Poola)

AJAVAHEMIK - oktoober 2010 - juuni 2014

EELARVE (eurodes) - 279 769

KONTAKT - Arkadiusz Misztal, Bialskopodlaska
tegevusgrupi projektijuht

a.misztal@blgd.eu

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
matkaradade loomine,
õppereiside korraldamine,
noorte vahetuse
korraldamine

Fotod
Vasakul: Noorte jalgratta- ja jalgsimatk Bugi jõe piirkonnas. Foto: Wiesław Bylina.
Keskel: Poola-Belgia koostööpartnerid traditsiooniliste ametite laadal Slawatyczes. Foto: Agnieszka Kazimierska.
Paremal: Belgia noored Poolas kanuumatkal. Foto: Arkadiusz Misztal.

Maastike taastamine / TEAM

Re-creation of the Landscape / TEAM

Belgia üheks olulisemaks turismivaldkonnaks on rattasport, millega tegelemine nõuab lihtsaid lahendusi radade märgistamiseks ning koostööd kohalike võimude ja mittetulundusühingutega (MTÜ). Poola soovis Belgia headest kogemustest õppida ning alguse sai koostööprojekt „Maastike taastamine/TEAM“. Projekti eesmärgiks oli heade praktikate jagamine ja üle 1000 kilomeetri Lääne-Flandria süsteemi järgi valminud matkaradade rajamine Poola. Projekti partneriteks oli noored, piirkonna juhid, MTÜde liikmed ja ettevõtted.

Projekti raames leidsid aset: piirkonna haldamise teemaline konverents Poolas, Lubelskie piirkonna võimuesindajate õppereis Belgiasse, matkaradade tähistamise korraldamine, noorte vahetused Belgiast Poola ja Poolast Belgiasse, kohtumised omavalitsuste ja MTÜde esindajatega. Projektipartnerid jagasid ka eelnevaid kogemusi ning lisaväärtusena tekkis Poolas uus kaubamärgistamise süsteem, mis suurendas olulisel määral potentsiaalsete uute turistide

hulka. Projekti käigus alustatud tegevustega jätkatakse ja neid plaanitakse laiendada, luues spetsiaalse turismiradade süsteemi. Koostöö jätkub värskelt loodud „Regioonide maja“ („House of the Region“) raames.

Bialskopodlaska tegevusgrupp sai projektist palju kasu: omandati rahvusvahelise koostöö kogemus, alustati kaubandussidemeid Beneluxi maadega ning lisaks on tegevusgrupp leidnud palju uusi potentsiaalseid koostööpartnereid nii Saksamaalt, Prantsusmaalt, Hispaaniast, Itaaliast kui Rumeeniast.

KATEGORIA VÖITJA

JUHTPARTNER - Karhuseutu ry (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Abaúj Leader Egyesület (Ungari), Outer Hebrides Leader; Välis-Hebriidide turismitööstuse ühendus (Outer Hebrides Tourism Industry Association) (Šotimaa), Pays Boulonnais (Prantsusmaa), Coast, Wolds, Wetlands & Waterways; Yorkshire Wildlife Trust (Inglismaa), Adirn (Portugal), Ami Ribeirão (Cape Verde)

TEGEVUSKOHAD - Satakunta piirkond (Soome), Abauj piirkond (Ungari), Välis-Hebriidide saarestik (Šotimaa), Boulonnaisi piirkond (Prantsusmaa), Yorkshire (Inglismaa), Tomari piirkond (Portugal), Saint Antoni saar (Cape Verde)

AJAVAHEMIK - algus veebruar 2012, projekt lõpetamata

EELARVE (eurodes) - 728 573

KONTAKT - Jaana Mälkki, Karhuseutu ry koordinaator

jaana.malkki@karhuseutu.fi

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
loodus- ja kultuurialane
turism, konverentside
korraldamine, looduse-
ja kultuurialaste
turismitoodete
arendamine,
veebilehe loomine

Fotod
Vasakul: Linnuvaatlus Inglismaal. Foto: Santtu Ahlman.
Keskel: Kaljukotka vaatlustorn Šotimaal. Foto: Cliff Webb.
Paremal: Loodusesõbrad Šotimaal Välis-Hebriididel. Foto: Jaana Mälkki.

Loodusturismi projekt

Nature Tourism Project

Majandusliku kitsikuse aegadel tuleb otsida lisaks senistele uusi lahendusi ja ettevõtmisi. Nii püütakse projektiga vähendada majanduslikku kitsikust, edendades säästvat loodus- ja kultuuriturismi. Projekti eesmärgiks on korraldada igas projektipiirkonnas loodus- ja kultuuriturismi teemaline konverents, kus õppida üksteise edulugudest, võrgustuda ja saada uusi kogemusi kohaliku turismi edendamisel. Sihtrühmaks on kõik turismivaldkonnas aktiivselt kaasalöövad inimesed, eriti mikroettevõtteid juhtivad naised, kogukonna grupid ja noored.

Esimene üritus toimus Yorkshire'is ja käsitles olulisi teemasid - kuidas loodusturism saab mõjutada majanduskasvu, kuidas saada kasu metsikust loodusest just turismiettevõtete turustamisel ja kuidas kasutada veebilehti ja sotsiaalmeediat uute turgude leidmisel. Teine, Välis-Hebriididel aset leidnud üritus andis 160 kohalikule ettevõtjale võimaluse kohtuda ja võrgustuda tegevusgrupi liikmetega.

Projekti tegevused on mitmekülgsed: turustamiseks mõeldud veebilehe loomine, looduse- ja kultuurialastele tegevustele keskenduvate inimeste vahetusprogrammi korraldamine, loodusturismi alase

konverentsi korraldamine, piirkonna loodus- ja kultuuripõhiste turismitoodete arendamine ning reklaamimiseks piirkonnale omaste temaatikate arendamine.

Projekti tulemisena on turismifirmad kohalike soovidest palju teadlikumad. Alustanud on mitmeid uusi ettevõtteid ning 220 väikeettevõtet tegutseb turismisektoris aktiivsemalt. Koostööpartnereid on üksteiselt palju õppinud ja leidnud üheskoos viise, kuidas projekti ja uusi tooteid tõhusamalt arendada. Ühe tegevusgrupi piirkonnas on kohaliku ettevõtluse kaasatus suurenenud 90lt 250 ettevõteteni ning ka teine tegevusgrupp soovib mudelit üle võtta. Kolmas tegevusgrupp on aga välja arendanud kvaliteetkaubamärgi „Puffin“.

JUHTPARTNER - Outokaira tuottamhan (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Mare Boreale (Rootsi)

TEGEVUSKOHAD - Tornio (Soome), Haparanda (Rootsi)

AJAVAHEMIK - november 2010 - veebruar 2013

EELARVE (eurodes) - 153 550

KONTAKT - Hannu Alatalo, Mustaparta Väärtit ry
projektijuht

hannu.alatalo@pp.inet.fi

Fotod

Vasakul: Mustaparta teater külas Visbys. Foto: Esa Rautiainen.

Keskel: Mustaparta talveriete kollektsioon Rootsis Juksengis. Foto: Kenneth Mikko.

Paremal: Mustaparta logo.

Mustaparta saarestik ja Tornio org

Mustaparta Archipelago and Tornio Valley

Tornio org on Soome ja Rootsi piiril asuv paik, mis meelitab oma ajaloolise ja kultuurilise taustaga piirkonda igal aastal ligikaudu kolm miljonit turisti. Rahvusvahelise koostööprojekti juured ulatuvad juba 18. sajandisse, mil Soome kuulus Rootsi riigi koosseisu ning Tornio ja Haparanda kandsid sama linna nime. Ühiseks ajalooliseks kangelaseks on legendaarne Isakki Mustaparta, kelle teemal valmivad nüüd erinevad turismitooted. Projekti eesmärk on kahe linna koostöös edendada ettevõtlust ja suurendada piirkonna turismipotentiaali.

Projekti raames loodi ühine „Mustaparta“ kaubamärk. Aset on leidnud mitmeid üritusi, sealhulgas lavastus, milles kantakse ette lisakki Mustaparta loo põhisündmused. Samal teemal on valminud ka muusikalised etendused ja „Mustaparta“ talveriete kollektsioon. Tegutses ühine turg, kus inimesed saavad oma tooteid müüa ja üks-teisele esineda. Projekti tegevused Soomes: rootsi romaan „lisakki Mustaparta“ on tõlgitud soome keelde ja selle dialoogid on tõlgitud ka kohalikku - meänkieli - keelde. Paljud Tornio oru söögikohad pa-

kuvad spetsiaalset Mustaparta ölu. Tegutsesmist alustas ka Mustaparta näiterühm. Rootsis Nikkala külas toimub suviti laat.

Tornio org, külad ja linnad on saanud projekti eest palju kiidusõnu. Kohalikud inimesed on õppinud mõndagi uut nii enda kui ka projektipartneri piirkonna ja kultuuri kohta. Huvilised saavad oma tooteid turustada „Mustaparta“ kaubamärgi abil ning Soome ja Rootsi aktiivsemad ettevõtjad saavad nüüdsest arendada oma tooteid üheskoos.

PEAMISED
TEGEVUSED:
ühise kaubamärgi
loomine ja turustamine,
teatritrupi loomine,
ettevõtlusalaste
koostöösidemete
loomine

RAHYA LEMMIK

JUHTPARTNER - Karhuseutu (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Jõgevamaa Koostöökoda (Eesti), Darišim paši! (Läti)

TEGEVUSKOHAD - Kokemäki (Soome), Jõgevamaa (Eesti), Kuldiga ja Skrunda (Läti)

AJAVAHEMIK - mai 2011 - detsember 2012

EELARVE (eurodes) - 91 257

KONTAKT - Hanna Hakala-Rosu, projekti koordinaator
Juustolan Käsitööläised ry

hanna.hakala@varjaamo.inet.fi

PEAMISED
TEGEVUSED:
töötoad,
käsitöönäitused ja
laadad

Fotod
Vasakul: Avatud õpitoad Põltsamaa lossihoovis. Foto: Hanna Hakala-Rosu.
Keskel: Skrunda seminar. Foto: Kaire Sardis.
Paremal: Lapitehnika töötuba Põltsamaal. Foto: Hanna Hakala-Rosu.

Kogemuste vahetamine käsitöötegijate vahel

Handicraft

Projekt sai alguse erinevate piirkondade käsitöömeistrite ühisest huvist õppida üksteiselt uusi oskusi ning jagada juba olemasolevaid. Käsitööprojekti eesmärkideks oli arendada nii harrastajate kui professionaalsete käsitöömeistrite omavahelist infovahetust ja koostööd ning jagada ettevõtlusalaseid kogemusi. Projektist oodati koostöö paranemist, käsitöökultuuri ja -traditsioonide elushoidmist ning oskuste nooremale põlvkonnale edasiandmist.

Projekti raames toimus viis suuremat käsitööüritust ja kaks jõululaata kokku kolmes erinevas riigis - Eestis (Põltsamaa), Lätis (Skrunda) ja Soomes (Kokemäki). Igal üritusel leidsid aset nii avalikud kui ka vaid projektis osalejatele mõeldud õpitoad, käsitöönäitused ning käsitöö müük. Üritusi läbivateks teemadeks olid kangastelgedel kudumine, heegeldamine, lapitöö ja rahvarõivaste valmistamine.

Projekti tähtsaimaks tulemuseks oli ettevõtmiste populaarsus ja suur osalejate arv - avatud õpitubades osales ligikaudu 350 last

ja täiskasvanut ning projektist võttis osa 70 käsitööspetsialisti. Erinevate piirkondade käsitöömeistrite vahel on loodud otsekontaktid - vahetatakse kogemusi, materjale ning tooteid partnerite turustuskanalites müümiseks. Samuti on elavnenud suhted piirkondade kohalike omavalitsuste vahel - Skrunda ja Kokemäki sõlmisid ametliku sõpruslinnade koostööleppe.

KATEGOORIA VÖITJA

JUHTPARTNER - Pärnu Lahe Partnerluskoogu (Eesti)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Karhuseutu (Soome), Daršim paši! (Läti), Pays Ruthénois (Prantsumaa), ADRITEM ja ADIRN (Portugal)

TEGEVUSKOHT - Pärnumaa (Eesti), Satakunta piirkond (Soome), Kurzeme piirkond (Läti), Département Aveyron, Midi-Pyrénées (Prantsumaa), Aveiro Region ja Ribatejo Norte Region (Portugal)

AJAVAHEMIK - mai 2012 - oktoober 2013

EELARVE (eurodes) - 287 959

KONTAKT - Toomas Abel, projekti koordinaator
Pärnu Lahe Partnerluskoogu

toomas.abel@haademeste.ee
www.hansamarkkinat.fi

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
keskajateemaliste
festivalide korraldamine,
keskajateemaliste töötoad,
kostüümide valmistamine,
keskaegse toidu
valmistamise
kursused

Fotod
Vasakul: Prantsuse puusepp ja Sauveterre-de-Rouergue'i linnapea René Mouysset Pärnu hansapäeval.
Keskul: Eesti ja Prantsuse käsitöölised koostöös Sauveterre-de-Rouergue'is Prantsusmaal.
Paremal: Pidulik rongkäik Ulvila keskajapäevade laadal.
Fotod: Toomas Abel.

Keskaja festivalid

Medieval Festivals

Projekti põhieesmärk oli laiendada maaelanike tegevusvälja, vahendades erinevate Euroopa piirkondade - Põhja- ja Baltimaade ning Lääne-Euroopa maade - mitmekesisest keskaegset kultuuri- ja ajaloo pärandit. Kokku said inimesed väga rikkaliku keskaegse taustaga Portugalist ja Prantsusmaalt ning seda teemat alles avastavatest Soomest, Lätist ja Eestist. Projekti sihtgruppideks olid osalevate tegevusgruppide piirkondades tegutsevad kodanikuühendused, ettevõtjad, vabatahtlikud, kultuurikollektiivid ja noorteühingud.

Projekti peamiseks tegevusteks olid keskajateemaliste festivalide ja kultuurisündmuste ettevalmistamine ja läbiviimine. Keskenduti Euroopa ajaloo- ja kultuuripärandi tundmaõppimisele, korraldati keskaegse rõivastuse ja tavade ning käsitöö töötubasid. Partnerid võrustusid üksteist festivalidel ning said külalistelt uusi ideid oma ürituste edasiarendamiseks ning publikuhuvi suurendamiseks. Igal kokkusaamisel tutvustati keskaegsel pidusöögil vastuvõtjate kohalikku toitu, keskaja võtmes ja stiilis serveerituna. Esinesid projektipartnerite muusikud, tantsijad ja näitlejad. Korraldati ka seminare, millel käsitleti keskaja kultuuripärandit ning selle kasutamise võimalusi tänapäeval, eelkõige turistidele ja kohalikele elanikele atraktiivsete sündmuste korraldamisel.

2012. aastal toimusid projektikohtumised Eestis Pärnu hansapäeval, Lätis keskaja festivalil Kuldigas, Portugalis Santa Maria da

Feira festivalil ning väiksema koosseisuga Soomes Ulvila keskaegsel hansalaadal. 2013. aastal jätkati Tomari Festa Templaria korraldamise ja osavõtuga Portugalis, samuti Prantsusmaa partneri Médiévalofies' festivali sisustamisega Sauveterre-de-Rouergue'is ning projekti viimane kohtumine leidis aset Ulvila keskaegsel hansalaadal.

Projekti olulisima tulemusena said osalejad laialdasemaid teadmisi Euroopa keskaja kultuurist, käsitööst ja teistelt elualadelt (näiteks toidust) ning hulgaliselt oskusi nende teadmiste ärakasutamiseks omaenda tegevuste mitmekesistamiseks. Balti- ja Põhjamaade partnerid said aimu keskaja teema tegelikust populaarsusest Lääne-Euroopa maades. Esinejad - muusikud, näitlejad, tantsijad - said reaalse kogemuse, kuidas muuta oma etteasted atraktiivseks ja arusaadavaks ka hoopis teistsuguse kultuuri- ja keeletaustaga publikule.

Palju osales noori, kellele keskaja teema tundmine ja oskuste kasutamine võib tulevikus pakkuda huvitavat lisategevust ja sisetulekuid, näiteks ka (vähemalt hooajaliste) töökohtade loomist.

JUHTPARTNER - Piceno (Itaalia)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Sibilla (Itaalia), Oulujärvi
Leader (Soome)

TEGEVUSKOHAD - Marche regiooni (Itaalia),
Kainuu regiooni (Soome)

AJAVAHEMIK - mai 2012 - aprill 2014

EELARVE (eurodes) - 157 663

KONTAKT - Anna Huusko, Oulujärvi Leaderi projektijuht

anna.huusko@oulujarvileader.com
www.ekomuseo.blogspot.fi

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
kogukonna traditsioonide
kaardi koostamine,
ühise veebilehe loomine,
koolituste läbiviimine
õpilastele

Fotod
Vasakul: Traditsioonilise aia valmistamise töötuba Melalahtis. Foto: Seppo Härkönen.
Keskel: Unustatud sõnade sein Itaalias Raggiolos. Foto: Anna Huusko.
Paremal: Õpilased heinateol Melalahti põllul. Foto: Anna Huusko.

Ökomuuseum - Mälestustest tulevikku

Ecomuseum - From Memories to Future

Projekti märksõnad on kogukonnatunne ja tulevikul põhinevate traditsioonide edendamine, kaasates külaelu arendamiseks nii noori kui ka vanemat generatsiooni. Iga projektipartneri piirkonnas oli suur vajadus uute ideede järele, mis aitaksid küladel ellu jääda. Projekti sihtgrupiks on nii vanemad inimesed, kellel on palju huvitavat pajatada, kui ka noored, kellel on võimalus traditsioonidest palju õppida ja seeläbi ka oma kodukohta rohkem hinnata.

Projekti peamiseks tegevuseks on kogukonna kaardi koostamine. Algupeet tehti oluliste kohtade ja lugude leidmise ning kaardistamisega. Kaardi valmimisel tehakse koostööd kohalike inimeste ja keskkooliõpilastega, kes kavandasid spetsiaalsed sümbolid ja joonistasid vanade fotode pealt maha kodukoha erinevaid tuttavaid paiku. Õpilased said teadmisi ka selle kohta, kuidas leib jõuab põllult toidulauale. Selleks osalesid nad traditsiooniliste toitute valmistamise õpitoas, kus õpiti ise leiba valmistama ning koguti video- ja fotomaterjali teemal „leiva teekond“, mis koondati ühisesse blogisse. Projekti raames õppisid noored tundma traditsioonilisi töövõtteid ja

otsustasid korraldada amazing race'i-tüüpi võistlusrännaku, mida plaanitakse 2014. aasta sügisesse.

Projekti partnerid plaanivad luua ka ühise veebilehe, mille materjalid oleksid kättesaadavad kõikidele Euroopa kogukonnamuseumidele. Projekt aitab paremini koordineerida kogukonna traditsioonide kogumist ning koolide ja külaühenduste vaheline koostöö on muutunud tõhusamaks. Projekt andis tõe ka ajalooliste lugude jutustamiseks loodud külaürituste korraldamisele, mis on tõmmanud ligi üha rohkem ja rohkem huvilisi.

JUHTPARTNER - Aktiivinen Pohjois-Satakunta (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPP - Valle Umbra e Sibillini (Itaalia)

TEGEVUSKOHAD - Satakunta (Soome), Umbria (Itaalia)

AJAVAHEMIK - aprill 2012 - detsember 2013

EELARVE (eurodes) - 64 700

KONTAKT - Krista Antila, rahvusvaheliste projektide
koordinaator Aktiivinen Pohjois-Satakunta

krista.antila@kankaanpaa.fi

Fotod
 Vasakul: Kantti kooli õpilased Spoleto jõululaadal. Foto: Iiri-Maija Koivujärvi-Viitala.
 Keskel: Itaalia grupp Kauhaneva rahvuspargis. Foto: Krista Antila.
 Paremalt: Itaalia traditsioonilise muusika esitamine Soomes Karviapäivä laadal. Foto: Iiri-Maija Koivujärvi-Viitala.

Turuplatsi traditsioonid

Traditions on the Market Square

Projekt keskendub maapiirkonna traditsioonide ja laatade taaselus- tamisele, läbi nende kaasajastamise ning Soome-Itaalia vahelise suhtluse ja ettevõtjate teadmistevahetuse. Kaasatakse nii vane- maid linnaelanikke, noorukeid kui ka tööealisi inimesi. Laiahaarde- line kogukonna kultuurivahetuse projekt rakendus Soome vabataht- like abil. Projekti eesmärgiks on jagada maapiirkonna eri sektorite vahel erinevaid kultuuri arendavaid arusaamu.

Projekti teemad on kultuuripärimusega seotud tegevused, kaduvate kultuuriliste väärtuste taastamine, teadmiste levitamine põlvkon- nalt põlvkonnale, turismi edendamine, turustamine, maapiirkonda- de kultuurilise kogukonnatöö ja ettevõtlikkuse edendamine. Karvia Kantti külakool pani kokku pärimusteemalise filmi, et näidata noor- tele, kuidas erinevaid töid kunagi tehti. Filmi on näidatud nii Kar- vias kui ka Itaalias. Itaallased kogusid aga Spoleto piirkonnast kokku unustuste hõlma vajunud traditsioonilised laulud ja panid kokku DVD, millel on jäädvustatud kohalikelt eakatelt kogutud muusika- palad ning etnograafilise ansambli „Societa di Musici” palad. Esi-

mene esitlus toimus 2012. aastal Karvia maamessil, kus tutvustati kogutud reklaam- ja fotomaterjali, mida on nüüdseks kasutatud ka paljudel teistel üritustel.

Projekt on toonud kaasa palju positiivset: kultuurilise pärimusma- terjali kogumine, vabatahtliku töö edendamine, uue hoo on saa- nud ettevõtlikkus ja kultuurielu. Projekt on loonud uusi võimalusi ka teist laadi koostööks: nii Põhja- kui ka kogu Satakunta piirkon- da on tänu projektile Itaalia turismikeskkonnas palju kajastatud ja reklaamitud.

PEAMISED
 TEGEVUSED:
 traditsiooniliste
 maapiirkonna etenduste
 teemaline vahetus,
 kultuurilise ja pärimusliku
 materjali kogumine,
 pärimusteemalise filmi
 koostamine

JUHTPARTNER - Hunsrück (Saksamaa)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - PoKo (Soome), Welterbe Oberes Mittelrheintal (Saksamaa)

TEGEVUSKOHAD - Hunsrück ja Ülem-Kesk-Reini jõe org (Saksamaa), Põhja-Pirkanmaa, Ülem-Tampere (Soome)

AJAVAHEMIK - juuni 2010 - märts 2012

EELARVE (eurodes) - 109 300

KONTAKT - Anu Schuoler, PoKory projektikoordinaator

anu.schuoler@pokory.fi
www.fin-ger-net.eu

PEAMISED
TEGEVUSED:
töötodad, kohaliku toidu
teemalised üritused,
kokavahtetus,
veebilehe loomine,
naiste koostöö

Fotod
Vasakul: Gurmeeüritus À la Region Saksamaal Kastellaunis. Foto: Werner Dupuis.
Keskul: Nõidade öö Soomes Ruovesis. Foto: Anu Schuoler.
Paremal: Jääpüügi retkel Soomes. Foto: Gerlinde Sagel.

À la region - Ülem-Tampere ja Hunsruck ning Reini jõe org

À la Région-Upper Tampere & Hunsruck and Rhein Valley

Projekt „À la region - Ülem-Tampere ja Hunsrück ning Reini jõe org“ on ühe Soome ja kahe Saksamaa kohaliku tegevusgrupi vaheline projekt, mille eesmärgiks on maapiirkonna arendamine läbi jätkusuutlike tegevuste elluviimise. Eesmärgiks on parandada arusaamist rahvusvahelistest tegevustest, toetada võrgustumist ning saavutada seeläbi kestvad suhted ja koostöö. Projekti sihtgrupiks on turismiga, käsitööga ja toitlustamisega tegelevad ettevõtjad, õpilased, koolid, noorteorganisatsioonid ning külaelul edendajad.

Projekti raames korraldati neli töötuba, kus osalejad said üksteisega suhelda ja arutleda koostöövõimaluste ja konkreetsete projektideede üle. Esimene töötuba toimus tegevusgrupp Hunsrücki piirkonnas ning keskendus turismi ja hariduse valdkondadele. Teine töötuba - turismi-, hariduse- ja gastronoomiateemaline - leidis aset Soome tegevusgrupp PoKo piirkonnas. Kolmas, maapiirkonnas elavate naiste koostöö alane seminar korraldati tegevusgrupp Welterbe Oberes Mittelrheintali piirkonnas ja ka viimane, neljas töötuba keskendus sarnasele temale - maanaiste organisatsioonidele - ning toimus taas tegevusgrupp PoKo piirkonnas.

Lisaks võtsid piirkonna aktiivsed elanikud osa kohalikest laatadest, turgudest, festivalidest ja seminaridest ning valmis ka projekti tutvustav veebileht. Fin-Ger-Net nimeline kodulehekülj avaldab lühiaartikleid ja fotosid projekti töötubadest ja teistest sündmustest. Korraldatud on gurmeetoidu-teemalisi üritusi ja kokavahtetusi. Soomes Mänttä-Vilppulas alustati ka hariduse-alast projekti, milles piirkonna keskkooli keeleõpetajad töötasid üheskoos välja „Fin-Ger-Maili“: Saksamaa Kirchbergi ja Soome Virrati õpilased peavad omavahel ingliskeelset kirjavahetust erinevatel teemadel, näiteks „minu kodukoht“ ja „minu hobid“.

Osalejad on üksteiselt palju õppinud ja tekkinud on mitmeid uusi ideid. Üritused ja laadad on pakkunud lisaväärtust ka ettevõtetele ja ühendustele.

JUHTPARTNER - Karhuseutu (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Kauno rajoon vetos veiklos gruppe (Leedu), Zálábí, Říčansko, Krajina srdce ja Podlipansko (Tšehhi)

TEGEVUSKOHAD - Ulvila (Soome), Kaunase piirkond (Leedu), Týnec nad Labem, Říčany, Lõuna- ja Kesk- piirkonnad (Tšehhi)

AJAVAHEMIK - jaanuar 2012 - november 2013

EELARVE (eurodes) - 224 929

KONTAKT - Rosanna Telaranta, projektijuht
Ulvila linn

rosanna.telaranta@ulvila.fi
www.teemaruukit.fi

PEAMISED
TEGEVUSED:
erinevate kunsti- ja
käsitööfestivalide
korraldamine

Fotod
Vasakul: Leedu rahvatants.
Keskul: Sepatöö festival Soomes - seppade võistlus.
Paremal: Kudumise ja seinavaiba valmistamise õppimine Leedus.
Fotod: Rosanna Telaranta.

Külad täis aardeid

Villages Full of Treasures

„Külad täis aardeid“ on rahvusvaheline projekt, mille peamiseks eesmärgiks on kultuuriliste teadmiste suurendamine ja külaturismi arendamine. Erinevad üritused toimusid projekti osapoolte piirkondades, kuhu sai saata oma riigi käsitöökunstnikke, et õpetada traditsioonilist käsitööd ja toidukultuuri. Projekti tulemusena arenes turismivaldkond ja kasvasid kultuurialased teadmised - mõju oli suur just noortele ja kohalikele kogukondadele. Rahvusvahelises aitab luua uut laadi üritusi, saada rahvusvahelisi kontakte ja võimalusi arendada rahvusvahelist turismi.

Projekti raames toimus mitmeid festivale: 2012. aastal sepatöö festival Soomes, kus selgitati välja parimad sepad ja töötubades pandi käed külge traditsioonilisele käsitööle. Sama aasta oktoobris osalesid soomlased ja leedulased Tšehhis Říčanskos toimunud õunafestivalil, kus soomlased õpetasid valmistama rukkileiba, karjala pirukaid ja tõrvaküünlaid ning kuduma viikingiteaegset kangast. 2013. aasta mais toimus Soomes ülestõusmispühade sepatöö festival, kuhu kogunes nelja tunni jooksul üle 700 huvilise. 2013. aasta mais toimus samalalaadne üritus ka Leedus.

Projekti tulemusena arenes Soomes Leineperi sepatöö-piirkonna turism ja pikenes ka turismihooaeg. Üritusi saab pidada väga edukateks ja neid jätkatakse ka tulevikus. Projekt on andnud teadmisi, kuidas noori hõlpsamini festivalidele kaasata, näiteks nuketenduste ja parkuuri abil, mis on kiiresti populaarsust kogunud. Üheks projekti ideeks on luua Leineperis sepatöö alal tegutsejatele ühtne riietus, toodetele pakendikujundus ja kogu piirkonna sepatöö-teemaline kuvand.

JUHTPARTNER - Arenduskoda (Eesti)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Kehitamisühdistys Sepra ja Pohjois-Kymen Kasvu (Soome)

TEGEVUSKOHAD - Kuusalu, Vihula, Kadrina, Ambla ja Tapa vallad ning Loksa linn (Eesti) ja Kymenlaakso maakonna Kouvola, Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtö, Lovisa, Virolahti ja Iiti vallad. (Soome)

AJAVAHEMIK - august 2011 - august 2013

EELARVE (eurodes) - 193 037

KONTAKT - Eha Paas, projektijuht
MTÜ Arenduskoda
ehapaas@gmail.com

kohaliktoit.arenduskoda.ee
www.arenduskoda.ee

PEAMISED
TEGEVUSED:
seminarid, töötoad,
õppereisid,
retseptiraamat,
toidupäevad ja
video külaturismist

Fotod

Vasakul: Eesti noortegrupp Soomes. Foto: Heleriin Jõesalu.

Keskel: Arma ratsatalu suitsukala. Foto: Mare Kalme.

Paremal: Karjala piruka töötuba livari talus Virolahtis. Foto: Helena Pakkanen.

Kohalikud tooted ja toit - nende väärtustamine

Loving Local Values

Projekt keskendus, nagu nimigi ütleb, kohaliku toote ja toidu väärtustamisele Arenduskoja piirkonnas ning üle lahe Kymenlaakso maakonnas.

Eesmärkide ja tegevustena olid projektis olulisel kohal kohaliku toidu, maaturismi ja käsitöö valdkonnas tegutsejate koostöö edendamine toodete-teenuste arendamisel, lisaväärtuste loomisel ja turundamisel. Röhuasetus oli toidutootel. Piirkonna toidutootjad kaardistati, algatati ühiseid arutelusid ning kavandati jätkuprojekti, mis keskendub valdkondlikele õppepäevadele. Ettevõtjate kaardistamine ja võrgustikku lisandumine jätkub ka pärast projekti lõppemist. Hetkel on Eesti poolelt võrgustikus 100 ettevõtjat ja kohaliku toidu huvilist. Projekti tulemusena on tekkinud omavahelised koostöökontaktid ja ühine tootearendus. Üheks eesmärgiks oli ka kohaliku ja tervisliku toidu teavitustöö laiendamist. Kohaliku toidu tarbimise suurenemine on otseselt seotud laiema tarbijaskonna teadlikkusega. Korraldati avatud toidupäevi, kokkade võistlusi ja mõlemal maal koostati ka retseptiraamatud. Soome poolel tegeleti

maakultuuri ja maastikukujundamisega küldes ning valmis video külade turismitoodetest.

Oluline oli ka noorte ettevõtlikkuse toetamine. Projekti käigus ärgitati noori aktiivsemalt kaasa lööma nii kohalike seltside tegevuses, kui ka oma vanemate või tuttavate maasettevõtluses.

KATEGOORIA VÖITJA

JUHTPARTNER - Leader Blekinge (Rootsi)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Brama Mazurskiej Krainy (Poola), Warminski Zakątek (Poola)

TEGEVUSKOHAD - Ronneby, Blekinge (Rootsi), Nidica, Mazury ja Dobre Miasto, Warmia (Poola)

AJAVAHEMIK - aprill 2011 - september 2013

EELARVE (eurodes) - 298 826

KONTAKT - Iwona Slojka, Leaderi projekti juht

Iwona.slojka@leaderblekinge.se
www.leaderblekinge.se

PEAMISED
TEGEVUSED:
õppereiside ja laatade
korraldamine,
väikefirmade
arendamine

Fotod

Vasakul: Poola kalurid Rootsis Järnaviki jõel. Foto: Piotr Wawrzyniuk.
Keskel: Poola kohalik toit Tusineki piirkonnast lõikuspüha laadal Rootsis Olofströmis. Foto: Iwona Słojka.
Paremal: Rootsi pödratihha Poola jõululaadal Kamionkas. Foto: Jolanta Kolosinska.

Piiriülesed ettevõtjad Blekinge / Warmia-Mazury

Cross-Border Entrepreneurs Blekinge / Warmia-Mazury

Projekti eesmärk oli arendada Poola ja Rootsi maapiirkondade ettevõtteid nendevaheliste kontaktide loomisega. Toimus 12 rahvusvahelist projektitegevust - õppereisid ja vastastikused külastused; laatade korraldamine ja nendel osalemine, et testida erinevate maade tooteid ja teenuseid; arutelude pidamine ja ühisürituste hindamine. Testrühmad külastasid mõlemaid riike, hinnates partnerite poolt välja pakutud parimaid praktikaid. Rootsi-poolsed partnerid on väljavalinud ja ettevalmistanud 29 kohalikku ettevõtjat, kes võiksid Poola turul läbi lüüa, ning vastupidi.

Projekt on arendanud mitmeid väikefirmasid. Blekinge piirkonnas alustas tänu projektile viis ettevõtet, mis pole Rootsimaised, vaid hoopis Poolast ja Leedust. Poola ettevõtjad moodustasid „KompetensPo(o)leni“ võrgustiku, mis aitab ka teistel ettevõtjatel edukalt Poola turule pääseda. Enne projekti oli partneritel üksteise kohta väga vähe teadmisi, kuid nüüd on sõlmitud juba mitmeid uusi sidemeid. Laatadel ja õppereisidel osalemine aitab Läänemeremaade olukorrast selgust saada.

Warmia-Mazury entusiasm ja kiire areng on inspireerinud ka Rootsi ettevõtjaid alustamaks uute toodete loomisega. Rootsi firmad said Poola kolleegidelt palju kasulikke näpunäiteid ning ärilised kontaktid viisid ka reaalsete tulemusteni - nüüdsest saab Rootsis osta Poolas toodetud aknaid ning väikestest Rootsi poodidest Poola kohalikku toitu.

JUHTPARTNER - Pays Voironnais (Prantsusmaa)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Zlata Cesta (Slovakkia), Duebener Heide (Saksamaa), Pays des Tiges et Chavées (Belgia), Lolland (Taani), Merthyr Tydfil (Ühendkuningriik/Wales), Elävää Kainuu Leader ja Oulujärvi Leader (Soome)

TEGEVUSKOHAD - Voiron (Prantsusmaa), Kainuu, Kajaani, Paltamo, Vaala ja Puolanka (Soome), Banska Stivnica (Slovakkia), Dübener Heide (Saksamaa), Condroz (Belgia), Merthyr Tydfil (Inglismaa, Wales), Lolland (Taani)

AJAVAHEMIK - juuli 2012 - detsember 2013

EELARVE (eurodes) - 441 912

KONTAKT - Pasi Laajala, Soome maamajanduse- ja toiduainetootmise uurimiskeskuse Sotkamo uurimisjaama projektijuht

pasi.laajala@mtt.fi

Fotod

Vasakul: Projekti piirkonnaga tutvumine Slovakkias Banská Štiavnica.
Keskkel: Kohalike tegevusgruppide partnerite ja piirkonna mesinike kohtumine Slovakkias.
Paremal: Rob Taylor Walesist tutvustab laste tehtud tolmeldajate taru.
Fotod: Pirjo Heikkinen.

Mesilased ja looduslik mitmekesisus

Bees and Biodiversity - Together to Stop Pollinating Insects Decline and Protect Biodiversity

Projekti idee sai alguse soovist muuta laialt levinud nähtust - mesilaste ja teiste tolmeldavate putukate leviku vähenemist. Koostööd teevad seitse Leaderi tegevusgruppi. Kolm peamist eesmärki on maakasutus (erinevate maakasutusviiside puhul arvestaksid meetmed senisest rohkem tolmeldavate putukatega, loodusliku mitmekesisuse ja keskkonna-sõbraliku põllumajandusega), mesindus ja majandus (mesindusega tegelejate arvu suurendamine, toodete tõhusam turustamine, võrgustike arendamine, finantstoetused) ning informatsioon ja haridus (avalikkuse teavitamine, et mõjutada põllumajanduspraktikuid, kohalikke võime hoidmaks korras avalikke alasid ning inimesi eraeadesid).

Projekti peamised tegevused on rahvusvahelisel tasandil mesindusalaste kogemuste jagamine ja ühiste ürituste - külastuste, seminaride, konverentside - korraldamine. Samuti kohalike sihtgruppide (mesinikud, marja- ja puuviljakasvatajad, metsamarjadega tegelejad, kohalikud elanikud) ja oma ala ekspertide kaasamine.

PEAMISED
TEGEVUSED:
mesinduse käsiraamat,
seminarid, konverentsid,
veebilehe loomine

Projekti veebileht, mille kaudu tutvustatakse projekti partnereid, nende piirkondi ja tegutsemisviise, valmib 2013. aasta sügisel. Projektil on juba ka nähtavaid ja käegakatsutavaid tulemusi - lasteraamatud, mis tutvustavad tolmeldavate putukate olulisust (Wales), keskkonnasõbralikud koolid (Slovakkia), tolmeldamise-alaste teenuste käivitamine (Kainuu), lillepeenarde loomine linnadesse, teeäärtesse ja põldudevahelistele aladele (Voiron), uus õpetuslik mesitaru mudel (Voiron), üldise informatsiooni levitamine loodusliku mitmekesisuse kohta (Lolland) jmt. Välja on antud ka käsiraamat algajale mesinikule, mis annab praktilisi teadmisi sellest, kuidas mesilasi hoida, kuidas luua mesitalu, kuidas säilitada andmeid jne.

JUHTPARTNER - Aktiivinen Pohjois-Satakunta (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Mullerthal (Luksemburg),
Växtlust Värmland (Rootsi), Pays de la Deodatie
(Prantsusmaa)

TEGEVUSKOHAD - Pirkanmaa (Soome), Mullerthal
(Luksemburg), Värmland (Rootsi), Lorraine (Prantsusmaa)

AJAVAHEMIK - mai 2012 - detsember 2013

EELARVE (eurodes) - 502 238

KONTAKT - Eira-Maija Savonen, projektijuht
Soome metsauringute instituut (METLA)

eira-maija.savonen@metla.fi

Fotod

Vasakul: Prantslased ja soomlased tutvuvad Pays de La Deodatie piirkonnas uudsete metsaradadega.
 Keskel: Esimese metsaterapeutilise terviseraja avamine väljaspool Soomet - Rootsi tegevusgrupi Växtljusti piirkonnas.
 Paremalt: Terviseraja avamine Luksemburgis - avavad põllumajandus-, kultuuri- ja turismiministriteeriumide esindajad.
 Fotod: Eira-Maija Savonen.

Metsarada

Forest Trail

PEAMISED
TEGEVUSED:
terapeutiliste metsaradade
kontseptsiooni väljatöötamine
erinevates riikides,
konsultatsioonid,
seminarid

Projekti eesmärgiks on luua uudset tüüpi terviserajad ja kasutada metsi erinevateks tervislikeks tegevusteks. Soomes Ikaalinenis töötati välja spetsiaalne terviseradade kontseptsioon, mille psühholoogilisi ja füsioloogilisi omadusi on uuritud ülikoolides. Rada koosneb erinevatest harjutustest, mida tuleb läbida kindlas ajavahemikus (intervallidena). Metsas kindlaid harjutusi tehes on efekt kehale palju suurem kui sama pika maa läbimine linnaloes. Taoliste terviseradade positiivne mõju on mõõdetav koheselt (kortisooli- ja stressitase langesid, immuunsüsteem tugevnes).

Projekti eesmärgiks on uudse metsa terviseraja kontseptsiooni levitamine teistesse riikidesse. Luua võib täiesti uusi, kuid kasutada saab ka juba olemasolevaid metsaradu. Ühisteks tegevusteks olid 2012. aastal toimunud seminarid, millel Soome ülikoolide ja uurimisasutuste selle ala spetsialistid tutvustasid uudset lähenemist metsaradade rajamisel. Osalevate riikide keeltesse tõlgiti nii meetodilist materjali kui ka harjutuste õpetusi, konsulteeriti huvilisi veebipõhiselt ja kohapeal, avati esimesed omataolised metsarajad Rootsis, Luksemburgis ja Prantsusmaal ning rajati uusi radu ka

Soome. Uute radade avamisel toimusid seminarid, millel spetsialistid testisid ka uute radade efekti tervisele. Projekti siht-
rühmaks ja huvigrupiks on metsaomanikud, turismiettevõtted, spaad, erinevad organisatsioonid, ülikoolid ja uurimiskeskused.

Rahvusvahelises koostööprojektis võeti fookusesse uudne idee, mis andis panuse inimeste terviseedenduseks. Sellise raja olemasolu on heaks reklaamiks maaturismi ettevõtjatele ning laiendab metsa võimaluste kasutamist.

JUHTPARTNER - Etpähä (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - PH (Rootsi), Ykkösakseli (Soome)

TEGEVUSKOHAD - Lahti ja Suomusjärvi (Soome), Hässleholm (Rootsi)

AJAVAHEMIK - märts 2012 - detsember 2013

EELARVE (eurodes) - 693 000

KONTAKT - Per Nilsson, projektijuht
Hässleholmsi kommuun

per.nilsson@hassleholm.se

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
kalatasakaalu
taastamine,
biomeetriliste
kaartide koostamine,
seminaride
korraldamine

Fotod
Vasakul: Finjasjöni järve põhja paigutati oksakubud, et soodustada röövliikide elutsemist.
Keskkel: Finjasjöni järve projekti liikmed maistavad grillitud latikaga.
Paremal: Kalapüük Finjasjöni järvel.
Fotod: Johan Forssblad.

Kalatasakaalu haldamine Finjasjöni ja Bosarpassjöni järvedel. Rahvusvaheline projekt: uued meetodid kalatasakaalu hoidmiseks ja kalavarude kasutamiseks

Management Fishing in the Lakes Finjasjön and Bosarpassjön

Projektis rakendatakse mitmeid erinevaid meetodeid, et säilitada kalavarude tasakaalu. Koostatud on spetsiaalsed kalastrateegiad, et vähendada kulusid ning kaitsta olulisi liike. Üheks eesmärgiks on karpkalaliste kalastusakaalu saavutamise, propageerides kalavaru säästva kalapüügi meetodit, kuid samas investeerides karpkala turustamisse. Tegeleti ka haugi arvukuse tasakaalustamisega, kasvatades kalamaime tiikides ette ja lastes nad hiljem järve. Kalastustegevuse hõlbustamiseks koostati biomeetrilised kaardid.

Projekti käigus toimus kolm rahvusvahelist töötuba, kus tutvustati kalastusmeetodeid, hinnati kalade biomassi, kasvukeskkonda, räägiti karpkalaga kaubitsemise eetilise ettevõtluse põhimõtetest ning sellest, kuidas need tänu rahvusvahelisele koostööprojektille paranenud on.

Projekt oli piirkonnale ja sihtrühmadele kasulik. Finjasjöni järve vee kvaliteet paranes ja vetikate hulk vähenes. 2013. aasta suvel

oli vesi selgem ja see meelitas järvedele nii kalastajaid kui ka suvitajaid, matkajaid, linnuvaatlejaid ja paadi- või purjelauasõidu nautijaid. Projekti tulemuseks on puhtamad järved ja paranenud turismivõimalused. Kinnipüütud suuremaid kalu kasutati söögivalmistamisel, väiksed kalad läksid söödaks toonekurededele. Valge-toonekured olid selles piirkonnas haruldased, aga tänu projektile võis neid piirkonnas rohkem näha. Kalatasakaalu teemal on veel mitmeid võimalusi rahvusvaheliseks koostööks ja seda plaanitakse jätkata.

KATEGORIA VÖITJA

Sirguvad
Söögisellid

Sirguvad
Söögisellid

JUHTPARTNER - Pays Vallee du Loir (Prantsusmaa)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Shropshire Hills AONB Partnership ja Central Warwickshire Villages (Inglismaa), Hiidlaste Koostöökogu ja Saarte Koostöökogu (Eesti)

TEGEVUSKOHAD - Pays de la Loir (Prantsusmaa), Shropshire ja Warwickshire (Inglismaa), Hiiumaa ja Saaremaa (Eesti)

AJAVAHEMIK - märts 2012 - detsember 2013

EELARVE (eurodes) - 240 586

KONTAKT - Sulvi Munk, projekti koordinaator
Saarte Koostöökogu
sulvi.munk@skk.ee
Reet Kokovkin, projekti koordinaator
Hiidlaste Koostöökogu
reet@kogu.hiiumaa.ee

www.sellid.hiiumaa.ee
esto-growinggastronauts.webnode.com

Fotod

Vasaku: Kokkamise töötuba Käina gümnaasiumis Hiiumaal.

Keskel: Supitegu Käina gümnaasiumis Hiiumaal.

Paremal: Söögisellid õpetavad Hiiumaa lastefestivalil Kärdla gümnaasiumi kunstiõpetajale Sulev Loopalule kuidas kotlette tehakse.

Fotode autor: Toomas Kokovkin.

Sirguvad söögisellid

Growing Gastronomists

Projekti peamine eesmärk on tihendada sidemeid kohalike toidu- tootjate ja koolide vahel. Samuti uuritakse lühikese tarneketi “põllult potti” rakendamise võimalusi, et vahetada tootjate ja töötlejate kogemusi ning üksteiselt õppida. Teiseks suunaks on õpetada lastele praktiliste näidete varal talutöid, toiduvalmistamist jne.

Projekti tegevused on suunatud koolilastele ja lasteasutuste töötajatele. Koostöös partneritega viiakse läbi erinevaid üritusi ja teemapäevi, mis on seotud kohaliku toidu ja söömisharjumustega, nt koolikodad käivad õppimas ja kogemusi saamas naabervalla, naabersaare, aga ka Inglismaa ja Prantsusmaa kolleegidelt. Lastele tutvustatakse kohaliku toidu väärtust, käiakse taludes vaatamas, kuidas toitu kasvatatakse ning haritakse kooliaeda. Kõigil koolidel on partnerriikides sõpruskoolid, mis võimaldab teha projekti tegevusi paralleelselt ja aitab õppida keelt, näiteks oli lastel võimalus üksteisele õpetada köögiviljatoitude valmistamist. Projektiga seotud tegevusi ka filmitakse ning salvestatu lisatakse valmivasse interaktiivsesse kokaraamatusse tõlkega inglise, prantsuse ja eesti keelde.

**PEAMISED
TEGEVUSED:**
koolitused, ettevõtmised
ja teemapäevad
õpilastele ning
lasteasutuste
töötajatele

Projekti tulemusena tõuseb laste teadlikkus toidutootmisest, koolitoidu valmistamisest ja värskes kohaliku toidu kasulikkusest. Tänu teadlikkusele suureneb ka usaldus kohaliku toote ja tootja vastu ning mitmed koolid on minemas üle mahetoidu kasutamisele. Näiteks sõlmis Lauka kool kohalike talunikega lepingud köögi- ja puuvilja tarnimiseks koolikööki ning Saaremaal rajati kooliaed mahetaluniku maadele. Projektil on tugev mõju Põhja- ja Baltimaade koostööle: koostööprojektid kohaliku ja mahetoidu edendamiseks on loomisel Hiiumaa, Saaremaa ja Gotlandi vahel.

JUHTPARTNER - Karhuseutu (Soome)

PARTNER-TEGEVUSGRUPID - Hiidlaste Koostöökogu (Eesti),
Bornholm (Taani), Udvikling Nordvestsjælland (Taani)

TEGEVUSKOHAD - Pori (Soome), Hiiumaa (Eesti),
Bornholm ja Kalundborg (Taani)

AJAVAHEMIK - juuni 2010 - detsember 2012

EELARVE (eurodes) - 310 308

KONTAKT - Jaana Mälkki, koordinaator
Karhuseutu ry

jaana.malkki@karhuseutu.fi
www.maritimeheritage.eu

PEAMISED
TEGEVUSED:
traditsiooniliste
purjelaevade ehitamine,
seminarid, purjetamise
koolitus, avatud
laevade päevad

Fotod
Vasakul: Rahvusvahelised seilajad õppusel.
Keskul: Purjetamise koolitus.
Paremal: Purjetamise koolitus.
Fotode autor: Toomas Kokovkin.

Traditsiooniline purjetamine ja merepärand

Traditional Sailing and Maritime Heritage

Projekti eesmärgiks oli merepärandi ja laevaehituse traditsiooni taaselustamine Läänemeres. Tegevustega sooviti äratada rannarahva ja avalikkuse huvi merepärandi vastu, taastada puulaevadega seilamise oskus, äratada noortes huvi merenduse ja merekeskkonna vastu ning õppida puulaevu ehitama ja tegelikkuses laevad ka valmis ehitada.

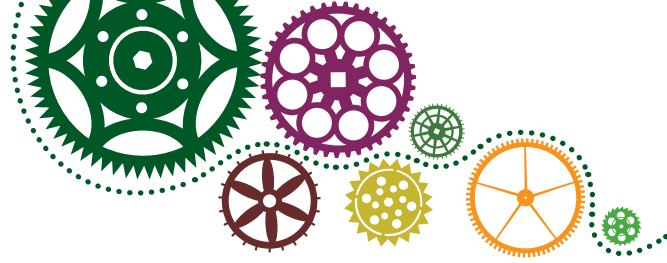
Suureks väärtuseks oli koostöö, sest Soomes ja Taanis tehti laevaehitusega algust varem ning Eesti laevaehitajad õppisid partnerite kogemustest. Seilamine ühe partneri juurest teise juurde, kasutades tuuleenergiat ja purjesid, navigeerides, töötades laevas ühise meeskonnana ja ilmast sõltudes, aitas mõista purjetamise olemust ja austada looduse võimsust.

Projekti partnerid korraldasid ühiseid seminare, meresõidu koolitusi traditsioonilistel purjelaevadel nii meeskondadele kui noortele ning avatud laevade päevi avalikkusele, millest said osa sajad huvilised. Hiidlaste Koostöökogu arendas ühist veebilehte linkidega iga partneri kodulehele ja paigaldas veebikaamera halualaeva ehituse jälgi-

miseks. Ehitati valmis kaks traditsioonilist purjelaeva: kaljas Ihana Soomes ja tekiga kalapaat Ota Taanis. Hiiu maal alustati halualaeva ehitust. Ihana veeskamisel Soomes Poris osales pea 7000 külalist, seal hulgas Soome Vabariigi president.

Kõige tähtsam tulemus oli suure huvi tärkamine meresõidu vastu, eriti noorte hulgas ning kolme traditsioonilise purjelaeva ehitamine. Projekt tugevdas Põhja- ja Baltimaade koostööd: partneritel on kindel soov jätkata koostööd järgmisel perioodil.

Põhja- ja Baltimaade Leaderi rahvusvaheliste koostööprojektide konkursi korraldajad ja riikide kontaktisikud:

**Eesti maaeluvõrgustik - Maamajanduse infokeskus ja
Põllumajandusministeerium**
www.maainfo.ee

Krista Kõiv, Ave Bremse, Helene Kõiv, Ester Valdvee, Erik Lööper, Konstantin Mihhejev

Taani maaeluvõrgustik - Planeerimise, linna- ja maaelu ministeerium
www.mbbi.dk

René Kusier, Gert Lind Kristoffersen, Sylvana Kjeldsen

**Soome maaeluvõrgustik - Soome põllumajandus- ja
metsandusministeerium**
www.maaseutu.fi

Juha-Matti Markkola, Hans Bergström, Benjamin Heikkinen

Läti maaeluvõrgustik - Läti maaelu nõuande- ja koolituskeskus

www.llkc.lv

Guna Šulce, Liene Radzina

Leedu maaeluvõrgustik - Leedu põllumajandusministeerium

www.zum.lt

Jolanta Vaiciunien ja Žaneta Jucaityt

Poola maaeluvõrgustik - Põllumajanduse abiprogrammide sihtasutus

www.fapa.com.pl

Przemysław Greda

Rootsi maaeluvõrgustik - Rootsi põllumajandusamet

www.landsbygdsnätverket.se

Hans-Olof Stålgren, Nils Lagerroth

